

234

Jaargang 2026

3D-Bulletin

Nederlandse Vereniging voor Stereofotografie

3D-Bulletin 234, 2026-1

INHOUDSOPGAVE

4 Redactioneel

- 4 3D-Bulletin 234
Dennis Boersma

6 Verenigingsnieuws

- 6 Verslag van de 224e verenigingsdag
27 september 2025
Sophieke Nijhuis-Bouma
- 8 Verslag van de 225e verenigingsdag
29 november 2025
Sophieke Nijhuis-Bouma
- 11 Algemene ledenvergadering 2026
Het bestuur
- 12 Competitieregels NVvS
Het projectieteam
- 13 Mededelingen Bibliotheek NVvS
Sophieke Nijhuis-Bouma

15 Verenigingsdagen

- 14 Hoe komt u op de locatie van de ver-
enigingsdag?
Ledenmutaties / NVvS-e-groep
Jan Broeders
- 15 Programma verenigingsdag 226 en 227
Verenigingsdata 2026
John Klooster

16 Driedimensionaal

- 16 Stereofotocompetitie 2025
Dennis Boersma
- 22 De oudste foto van de stad Luxem-
burg
Sjaak Boone
- 26 Vroegste foto ooit ontdekt van de
Botermarkt in Amsterdam
Ronald Schalekamp
- 28 De iPhone "spatial mode"
Gert-Jan Walkers
- 34 Excursies ISU-congres 2025
Job van de Groep
- 42 Het bewerken van 3D-opnames
Paul Roth
- 52 3D-scannen en stereoscopische viewer
Theo van Dam

58 Content / Wegwijzer

59 Vraag & Aanbod

Foto voorpagina:
"Amtrak Train #50"
Tjeert Olthof

Foto achterzijde:
"Suikerkristallen"
Hendrik van Winkoop

Redactioneel

3D-Bulletin 234

Vanaf deze plaats wens ik eenieder een gezond en voorspoedig 2026.

Terugkijkend op 2025 was dat een mooi maar druk jaar. Een team van leden onder leiding van Ernest van Loon heeft veel moeite gestoken in de organisatie van het ISU-congres. Op basis van de vele complimenten die we hebben gekregen mag ik concluderen dat het een geslaagd congres was. Allen die hieraan hebben bijgedragen mijn hartelijke dank. In het vorige 3D-Bulletin hadden we al een terugblik op het congres en in dit 3D-Bulletin laat Job van de Groep nogmaals de verschillende excursies de revue passeren.

Zoals gebruikelijk in het eerste nummer van het nieuwe jaar hebben we het verslag van de Stereofotocompetitie met een selectie van de ingezonden foto's.

Dit keer twee artikelen over historische stereofoto's. Sjaak Boone vond een stereokaart dat de oudste bekende foto van Luxemburg blijkt te zijn. Na het nodige onderzoek over deze opname heeft hij de foto geschonken aan de fototheek van de stad Luxemburg. En Ronald Schalekamp vond een opname van de Botermarkt (tegenwoordig Rembrandtplein) in Amsterdam. Hij geeft een beschrijving van wat er allemaal op deze foto te zien is.

Gert-Jan Wolkers geeft een overzicht van de mogelijkheden om stereofoto's te maken met de Apple iPhone en welke apps je hierbij kunt gebruiken.

Zoals in het vorige 3D-Bulletin al aangekondigd legt Paul Roth uit hoe hij zijn opnames van nachtvlinders bewerkt. Het gaat dan met name om fouten door bewegingen tussen de linker- en rechteropname te corrigeren en om storende elementen in de achtergrond te verwijderen. Dit met behulp van gratis verkrijgbare programma's.

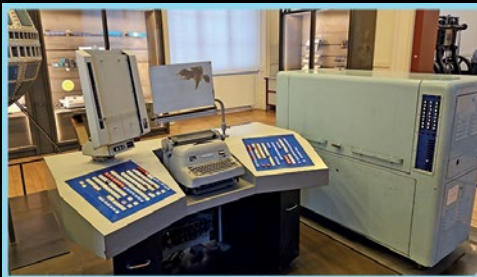
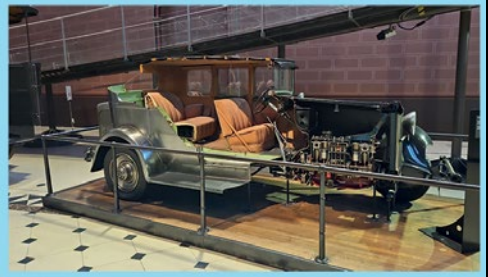
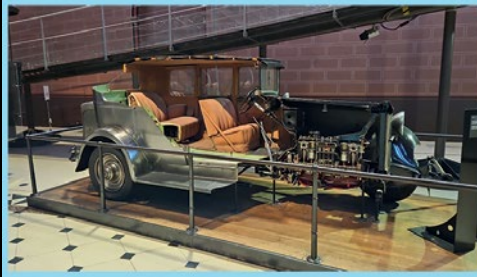
In navolging van mijn artikel over de 'echte 3D-foto' (3D-Bulletin 131) is Theo van Dam aan de slag gegaan met de app Scaniverse. Hiermee kun je met je mobiele telefoon een 3D-scan van objecten of je omgeving maken. De app maakt hier dan een 3D-model van. Met andere apps kun je vervolgens stereoparen maken op basis van het 3D-model. Uit één scan kun je meerdere stereoparen maken van verschillend aanzichten.

Voor nu weer veel lees- en kijkplezier.

Dennis Boersma

Voor het geval dat dit 3D-Bulletin u nog voor 24 januari bereikt wil ik u attent maken op de algemene ledenvergadering. De agenda vindt u op pagina 11. Dit keer staan er twee discussiepunten op de agenda. De eerste betreft de indeling van de verenigingsdag en tweede de toekomst van de bibliotheek (zie ook het kader op pagina 10). Heeft u hier een mening over maar kunt u niet naar de ALV komen dan kunt u uw mening via een e-mail aan de voorzitter kenbaar maken (zie pagina 2 voor de contactgegevens). Dit mag ook nog na de ALV want tijdens de ALV inventariseren we de standpunten van de leden maar nemen we nog geen besluit.

“Musée des Arts et Métiers” door Dennis Boersma

Verenigingsnieuws

Verslag van de 224e verenigingsdag 27 september 2025

De verenigingsdag in september staat al jaren te boek als de Open Dag, zo ook dit jaar. Vanaf 2023 vindt deze plaats in het zalencentrum van de NoorderLichtgemeente in Zeist. Aan het begin van het programma heette Job van de Groep als vicevoorzitter zo'n 40 aanwezigen hartelijk welkom. Hij verving daarbij onze voorzitter Dennis Boersma, die op de 3D-markt in een andere zaal van het zalencentrum de NVvS presenteerde aan bezoekers die (nog) geen lid van de vereniging waren.

John Klooster had een gevarieerd programma samengesteld met in totaal 25 series, waarvan er 15 ook tijdens het recent gehouden 25ste ISU-congres te zien waren. Het waren vrijwel allemaal series die nog niet eerder tijdens een verenigingsdag waren vertoond en het gaat te ver om ze alle kort te beschrijven. Ik beperk me daarom tot wat op mij vooral indruk maakte of vermeldenswaardig is, zonder de andere series hun makers tekort te willen doen.

Aan het begin van het eerste projectieblok liet Gert-Jan Wolkers een sfeerbeeld van het ISU-congres zien met ook een kijkje achter de schermen, zoals het opstellen van de apparatuur in het projectietheater en de start van enkele excursies. In een andere serie nam hij ons mee naar het Louwman Museum in Den Haag. Het museum omvat een verzameling van ruim 275 auto's die vanaf 1934 bijeen zijn gebracht door de familie Louwman, destijds Dodge- en Chrysler-importeur en -distributeur voor Nederland. Tot de collectie behoren o.a. een Cadillac van Elvis Presley, de Humber van Sir Winston Churchill, de Mercedes-Benz van keizer Wilhelm II van Duitsland en een van de oudste overgebleven automobielen ter wereld, een De Dion-Bouton et Trépardoux uit

1887. In het museum bevinden zich naast een garagewerkplaats uit vroeger tijden ook het interieur van Apotheek Ritzen en een kapperszaak. In de serie Iphone 3D liet Gert-Jan ons natuurfoto's zien die met de chachamethode waren gemaakt. Het moet dan wel windstil weer zijn om geen verschil tussen de twee opnames te krijgen en zelfs de in beeld gebrachte merel zat bewegingloos te poseren.

De regio's West en Midden gingen op 4 juli 2025 naar Den Bosch toe en dat begon uiteraard met het nuttigen van een Bossche bol. Daarna volgden een stadswandeling waarbij de St. Jan een mooi object was voor stereofoto's, en een tocht over de Binnendieze, deels onder de bestrating en huizen door. De lage standpunten gaven een bijzondere kijk op 's-Hertogenbosch. Tijdens de stadswandeling viel het oog van de fotografen ook op veranderingen in de binnenstad, zoals de herbestemming van Cinema Royal in de Hinthammerstraat, een gebouw uit het begin van de 20ste eeuw. In dit pand zit nu een Zeeman-filiaal, maar de uitstraling van het pand is grotendeels bewaard gebleven. Met dank aan Arjen Spiekstra, Claudia Harkema, Eric Doorn, Erwin Dammers, Henk Gjaltema, Ineke Deckers, Job van de Groep, Peter Bloemendaal, Rik van Schagen en Sjaak Boone.

Theo van Dam had voor het ISU-congres een serie gemaakt over de Minute of Fame-competitie zoals we die als NVvS al jaren kennen. De steeds terugkerende stopwatch in de toelichting onderstreepte de korte duur van de series, waarbij Barbie (Ineke Deckers), Leica Welt (Jes Spoelstra), Eenden (René Vonk), Fietsen (Hans Ketelaar), Weusthagtoren (Theo van Dam) en Growing mushrooms (Robert van den Brink) achtereenvolgens op het doek verschenen.

John Klooster nam ons mee op twee reizen in Europa, met als eerste South England waarbij op de landkaart aan het begin van de serie duidelijk was aangegeven waarlangs de route ons zou voeren. De reis begon in Londen en we zagen o.a. de 'big three': Tower Bridge, Windsor Castle en Big Ben. Daarna gingen we naar de zuidkust met z'n krijtrotten en in Cornwall ontbrak bij de stad Penzance een blik op Sint Michael's Mount niet. Dit eiland vlak voor de kust is eigenlijk de tegenhanger van het Franse Mont Saint-Michel in Normandië. In de kustplaatsen was in de havens duidelijk de invloed van het getijde te zien, want bij eb liggen de bootjes op het droge. Noordelijker en meer landinwaarts werden ook plaatsen zoals Bath en Oxford bezocht. De pittoreske plaatsen en plaatsjes in de streek Cotswold ademen een typisch Engelse sfeer. In Johns tweede serie gingen we in de winter naar de Lofoten, een eilandengroep voor de kust van het noorden van Noorwegen en met een rijke vistraditie. Zo zagen we de houten rekken waarop kabeljauw, die in de winter wordt gevangen, hangt te drogen. Ook had John vissershutten met hun karakteristieke rode kleur in beeld gebracht, waarbij deze nu ook als toeristenaccommodatie worden aangeboden. Vanwege het jaargetijde zagen we ook verstilde beelden van ijsschotsen en besneeuwde bergen. Al met al twee series met prachtige en technisch perfecte foto's. Arjen Spiekstra laat ons dikwijls zien hoe mooi het Nederlandse landschap is en dit keer nam hij ons mee naar Kinderdijk (Zuid-Holland) en de 19 polderwatermolens die daar nog aanwezig zijn. Deze dateren uit de 18e eeuw en staan sinds 1997 op de Werelderfgoedlijst van de UNESCO en werden gebouwd om trapsgewijs het water uit de laaggelegen polders omhoog te pompen en af te voeren. Het gaat om verschillende typen zoals bakstenen windmolens en achtkantige riet bedekte windmolens. Arjens serie illustreerde mooi de relatie van Nederland met het water.

Van Erwin Dammers was o.a. de serie Spinning round opgenomen in het programma. Het was een 3D-video over allerlei rond-

draaiende kermisattracties, waarbij je al snel denkt dat die opnames ergens in de VS zijn gemaakt. Niet dus, want het ging om de Grote Kermis die als jaarlijkse Koningskermis wordt gehouden op het Marktplein in Hilversum!

In het programma was ook ISU CODE 33a opgenomen, waarbij CODE staat voor Club Online Digital Exchange, dus niks geen geheimzinnig gedoe. De bijdrage van de NVvS hierin bestond uit foto's gemaakt door Dennis Boersma, Gert-Jan Wolkers, Job van de Groep, John Klooster, Luk De Rop, Simone Wolkers, Theo van Dam en Tjeert Olthof.

Peter Bloemendaal nam ons mee op een wandeling rond Leiden. Hij begon vroeg in de ochtend wat een mooie zonsopkomst en daarna gelig winterlicht opleverde. In de loop van de wandeling was de kleur van het daglicht ook steeds anders. Deze rondwandeling ging o.a. langs de toegang tot Huys te Warmont in Warmond en in Oegstgeest stonden we figuurlijk stil bij kasteel Endegeest dat vanaf 1895 het directiegebouw was van een instelling voor psychiatrische patiënten. Voordat we in Leiden eindigden leidde de route ons in Oegstgeest ook nog langs CORPUS, het interactieve museum over het menselijk lichaam.

Luk De Rop heeft een stereopassie voor wolken en bliksems en dit keer zagen we de serie Perfect Thunderstorm waarbij hij ons ook meenam in de aanloop voor zijn opnamen, want weerkaarten en Buienradar waren Luks kompas om op pad te gaan. Met een brede basis van 1300 m werden zo bliksems in Zeeuws-Vlaanderen gefotografeerd, waarbij ook de vuurtorens van Breskens en Westkapelle werden getoond.

In het laatste projectieblok zagen we o.a. een korte serie van Kees Kloosterboer over de Oostpoort in Delft. Deze poort is rond 1400 gebouwd en is de enige van de oorspronkelijk acht stadspoorten die overgebleven is in deze stad.

Nog niet genoemd zijn Sjaak Boone, Robert van den Brink, Job van de Groep, Andrea & Gerhard P. Herbig, Tjeert Olthof en Bob Venezia. Ook van hen waren series opgenomen in het programma.

Tussen de projectieblokken was er tijd voor een bezoek aan de diverse informatie- en verkoopafels in de Thomaszaal van het zalencentrum, waar Dennis niet alleen de vereniging presenteerde en zijn passie voor lenticulaire 3D's liet zien, maar ook voor de XREAL Beam Pro. De tafels van Jeroen de Wijs hadden vooral een analoge uitstraling, maar je kon bij hem ook terecht voor digitale 3D-fotografie en Sjaak Boone liet op een groot beeldscherm allerlei historische stereofoto's zien. In de Shalomzaal waar de projecties plaatsvonden, hadden Jan Broeders en Arjen Spiekstra tafels waar ze boeken resp. fotoapparatuur van wijlen Willebrord Dorresteijn aan de man probeerden te brengen.

In de loop van de dag wisten steeds meer mensen de weg naar de Open Dag te vinden, want uiteindelijk zijn er zo'n 50 bezoekers geweest. Jan Broeders heeft van achter zijn tafels aan de zijkant van de zaal daar goed zicht op! Tijdens de dag kon hij één nieuw lid inschrijven en hopelijk worden enkele bezoekers die nu nog geen NVVS-lid zijn, ook daadwerkelijk lid!

Deze Open Dag was natuurlijk niet mogelijk geweest zonder het projectieteam. Met een woord van dank aan allen die deze dag tot een succes hebben gemaakt, sluit ik dit verslag af.

Sophieke Nijhuis-Bouma

Verslag van de 225^e verenigingsdag 29 november 2025

De verenigingsdag werd bezocht door zo'n 45 personen.

Voorzitter Dennis Boersma opende de verenigingsdag met een hartelijk welkom aan de aanwezigen.

Als opening van het projectieprogramma zagen we van Gert-Jan Wolkers een korte video waarin mieren druk bezig waren om speltvlokken uit hun nest te slepen. De tweede serie van Gert-Jan was van geheel andere orde want dat waren in 2011 gemaakte foto's van Jeruzalem. Vooral indrukwekkend was de uitgestrekte Joodse begraafplaats aan de zuidzijde van de Olijfberg. In Gert-Jans derde serie ging het om foto's van Boedapest genomen met de chachamethode. De rivier de Donau verdeelt Boedapest in het lager gelegen Pest aan de noordkant en Boeda met z'n heuvels aan de zuidkant. Zo zagen we in Boeda het Vissersbastion en de Matthiaskerk. Aan de overzijde van de Donau zagen we in Pest foto's van het parlamentsgebouw, twee synagogen met indrukwekkende interieurs en het Heldenplein met daarop het Duizendjarenmonument en in de zuilengalerij daarvan de standbeelden van de stamvorsten.

Kees Kloosterboer nam ons mee in een video met als titel 'Draden van ons Nederlandse slavernijverleden', waarbij we zagen hoe in de Oude kerk in Delft door vele vrijwilligers is gewerkt aan het immens grote wandkleed van 35 m lang en 2,5 m hoog met textieltechnieken zoals punchen, borduren en vilten. Naast Delft doen ook Den Haag, Leiden, Rotterdam en Dordrecht mee aan dit geschiedenisproject. De tweede serie van Kees met als titel Ana Oosting braking waves, was een 3D-video van de tentoonstelling van Ana Oosting in Museum Beelden aan Zee. Ana Oosting (1985) is een kunstenaar met een achtergrond in de neurobiologie die wetenschappelijk onderzoek verweeft met beeldende kunst. Zo benadrukt ze de onderlinge verbondenheid van alle levende wezens en reikt haar benadering verder dan de levende wereld.

Rik van Schagen toonde ons in twee delen zijn Creaturenkabinet. Allerlei soorten dieren passeerden de revue zoals vogels, insecten, reptielen en zoogdieren. Veelal waren ze solitair in beeld gebracht, wat uiteraard niet mogelijk was bij een parend stelletje. Van de kleinere vertegenwoordigers zoals insecten, zagen we mooie macro-opnames. De foto's

waren gemaakt in o.a. Natuurmuseum Fryslân (Leeuwarden) en Natuurmuseum Brabant (Tilburg), en op kunstbeurzen, want het was niet allemaal puur natuur.

Jan Menzinga hield als paddenstoelenkenner en aan de hand van vele fraaie foto's een boeiende minilezing over allerlei paddenstoelen waarbij deze de zichtbare vruchtlichamen zijn van een veelal ondergronds stelsel van schimmeldraden. Schimmels laten zich grofweg indelen in twee categorieën: parasitair of saprofytisch. In het eerste geval hebben ze het voorzien op verzwakte bomen, waaraan ze zich te goed doen en waardoor de bomen daardoor uiteindelijk het loodje leggen. De saprofyten zijn de opruimers in de natuur, want zij zorgen voor de afbraak van dood hout. Ik beperk me tot enkele leuke weetjes die Jan ons meegaf. De naam vliegenschimmel, bekend van z'n paddenstoel met rood-witte stippen, verwijst naar het feit dat de hoed van deze paddenstoel een vliegen dodende stof bevat. De vliegenschimmel zie je vaak in de buurt van een berk, want paddenstoel en boom leven in een symbiose, waarbij ze elkaar tot dienst zijn. Paddenstoelen zijn grofweg in te delen in plaatjes- en buisjeszwammen. Bij de eerste categorie zie je aan de onderkant van de paddenstoelenhoed lamellen en bij buisjeszwammen kleine gaatjes. Met een spiegeltje op zak kun je zonder beschadiging goed de onderkant van de paddenstoel bekijken. De Nederlandse naam is vaak veelzeggend, want de spechtinktzwam met een zwart-witte hoed doet denken aan de tekening op de rug van een bonte specht. Een ander voorbeeld is het bleek nestzwammetje waarbij in een nestvormige beker de sporen gevormd worden in eivormige lichaampjes.

Als laatste serie in het ochtendprogramma nam Jes Spoelstra ons mee in de geschiedenis van het Franse bedrijf Michelin, waarbij de fabriek uit 1889 nu een museum is in de stad Clermont-Ferrand. Destijds lag de fabriek tussen deze twee plaatsen in. In het museum is de ontwikkeling te volgen van het gebruik van rubber voor luchtbanden voor diverse voertuigen, waarbij de test van vrachtwagenbanden opmerkelijk was. Deze

werden uitgevoerd met een verzwaarde Citroën DS, want Michelin was destijds namelijk ook de eigenaar van de Citroënfabriek.

Het laatste programmaonderdeel vóór de lunchpauze was de Stereofotocompetitie, met direct na de pauze de prijsuitreiking. De aanwezige prijswinnaars ontvingen uit handen van Dennis hun oorkonde(s) en Theo van Dam krijgt de oorkonde thuisbezorgd. Meer informatie over de uitslag staat op pagina 16 in dit 3D-Bulletin.

Het vaste programmaonderdeel Foto's en video's van leden begon met een meningspeiling over de ontwerpen van Rik van Schagen voor een nieuw logo van de NVvS. Daarna nam Eric Koeweiden als orthopedisch chirurg in ruste ons mee in een 3D-verslag van de behandeling van een complexe situatie vanwege een schouder uit de kom met een gebroken kop van het opperarmbeen en een breuk in de elleboogstreek. Job van de Groep nam ons daarna mee naar de omgeving van Fort Everdingen en Menno Mensinga liet beelden zien van Bali, met o.a. rijstvelden. De regio's West en Midden gingen op 4 juli 2025 naar 's-Hertogenbosch en maakten ons deelgenoot van een tocht over de Binnendieze, deels onder de bestrating en huizen door. De lage standpunten gaven daarbij een bijzondere kijk op deze plaats.

Paul Roth heeft zich al jaren verdiept in nachtvlinders en daardoor zo'n 200-300 verschillende nachtvlinders in stereo vastgelegd. In twee minilezingen liet hij de diversiteit zien aan nachtvlinders in grootte met als kleinste de microvlinders, maar ook diverse dagactieve nachtvlinders. Deze laatste hoeft je niet in het donker te lokken met een lamp en een wit laken als achtergrond, want overdag fladderen ze ook rond. Voorbeelden hiervan zijn de buxusmot, muntvlinder en hoornaarvlinder. Deze laatste lijkt veel op de hoornaarwesp, wat bescherming biedt, want de hoornaarwesp is een geducht insect. Wat betreft de naam van de vlinder is deze vaak gekoppeld aan de vorm of het gedrag van de rups. Bij de bladrollers is het zo een verwijzing naar het feit dat door de rupsen het blad wordt opgerold, en de naam veelvraat spreekt ook voor zich evenals de naam van

de boom of struik waarop de rups voorkomt. Bij nachtvlinders is het onderscheid tussen mannetjes en vrouwtjes duidelijk te zien aan de voelspriet: bij mannetjes zijn die gevederd en bij vrouwtjes niet.

Job van de Groep deed in 3D verslag van de excursies in het kader van het 25ste ISU-congres in Wageningen. Zo gingen we naar de Hoge Veluwe voor een bezoek aan het Jachtslot St. Hubertus en de beeldentuin van het Kröller-Müller Museum, diverse locaties in het kader van de slag om Arnhem, Fort Pannerden, Kasteel Doorwerth, het Spoorwegmuseum in Utrecht en het Openluchtmuseum in Arnhem. Ook ontbraken impressies van de stadswandelingen in Wageningen niet. Kortom, een mooi fotoverslag. Ernst Neering was in 1982, 1983, 2001, 2003, 2013 en 2021 voor zijn werk in Suriname en nam ons aan de hand van foto's mee in een geschiedenisles met als titel Suriname 50 jaar zelfbeschikking. Vanwege diverse monumentale houten gebouwen staat de binnenstad van Paramaribo sinds 2002 op de UNESCO Werelderfgoedlijst. Een voorbeeld van zo'n houten gebouw is de basiliek van Sint-Petrus en Sint Paulus, de grootste houten kerk van Suriname die samen met de St. George's Cathedral in Georgetown behoort tot de grootste van hout geconstrueerde kerken van Zuid-Amerika. Omdat het onderhoud van houten gebouwen duur is, verkeren diverse nu in een verval staat. Bijzonder waren de beelden van de Rooms-katholieke kerk in Coronie.

Deze zogeheten vloedkerk staat namelijk op palen. Wat betreft vroegere economische activiteiten zagen we beelden van de Suralco, de inmiddels gesloten aluminium-fabriek van Suriname, en een suikerrietfabriek die niet meer in gebruik is en daarvoor sterk vervallen is. Tot slot wees Ernst ons op houtroof en goudzoekers, waardoor de natuur veel schade is aangedaan.

Door Theo van Dam konden we genieten van de intocht van Sinterklaas in Hengelo. In videofragmenten zagen we hoe Sinterklaas en heel veel Pieten per trein aankwamen en daarna aan hun tocht door de binnenstad begonnen, met muzikale begeleiding door diverse muziekkorpsen, die zich soms ook in een Pietenpak hadden gestoken.

Tot slot van het programma bracht Tjeert Olt-hof met zijn serie Napolitaanse kerststal ons al in kerstsfere. Zo'n kerststal is een rijke, gedetailleerde 18e-eeuwse kerstscène uit Napels, beroemd om zijn vele levensechte figuren in terracotta, hout en zijde, die niet alleen de geboorte van Jezus uitbeelden, maar ook het levendige Napolitaanse straatleven. Je hoeft niet naar Napels te gaan, want een Napolitaanse kerststal is vanaf half december gedurende een maand ook te zien in Museum Catharijneconvent in Utrecht.

Al met al was het een geslaagde verenigingsdag, niet alleen vanwege de vertoonde series en de oorkondes die konden worden uitgereikt, maar ook door de persoonlijke gesprekken.

Sophieke Nijhuis-Bouma

Speciale onderwerpen op de algemene ledenvergadering

Indeling van de verenigingsdag

Tijdens de Open dag kreeg het projectieteam van een aantal leden opmerkingen dat ze het kortere projectieblok van een half uur in plaats van drie kwartier en de kortere lunchpauze van een uur in plaats van anderhalf uur op prijs stelden. De vraag is of er behoefte is aan een aanpassing van de indeling van de verenigingsdag.

Toekomst van de NVvS-bibliotheek

Het is niet mogelijk om de bibliotheek tijdens de verenigingsdagen in Zeist neer te zetten. Er is de afgelopen jaren geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om boeken te lenen. Vraag is of het dan nog zin heeft de bibliotheek aan te houden.

Zie de relevante ALV-stukken voor details. Kunt u niet naar de ALV komen maar heeft u hierover wel een mening laat het ons dan per e-mail weten: voorzitter@stereofotografie.nl

Het bestuur

“Algemene Ledenvergadering 2026”

Zaterdag 24 januari 2026 te Zeist

1. Opening door de voorzitter.
2. Vaststellen van de agenda.
3. Verslag ALV 2025 door de secretaris.
4. Ingezonden stukken.
5. Jaarverslag 2025 door de secretaris.
6. Jaarverslag 2025 door de penningmeester.
7. Verslag van de kascommissie.
8. (Her)verkiezing van de kascommissie.
9. Bestuurswisselingen.
10. Toekomst van de NVvS-bibliotheek
11. Toekomstplannen bestuur door de voorzitter.
12. Begroting voor het jaar 2026 door de voorzitter.
13. Uitreiken “Gouden speldjes” voor 25 jaar en oorkondes voor 50 jaar lidmaatschap.
14. Erelidmaatschap, Lid van Verdienste.
15. Rondvraag.
16. Sluiting.

Relevante stukken staan in de loop van januari op het afgeschermd deel van de website van de vereniging (zie pagina 2 in vorig of dit 3D-Bulletin voor login-gegevens) en zullen in beperkt aantal tijdens de ALV ter inzage liggen. U wordt verzocht voorafgaand aan de ALV kennis te nemen van de inhoud van deze stukken. **Het bestuur**

“25 en 50 jaar lid in 2025”

De Nederlandse Vereniging voor Stereofotografie eert haar trouwe leden door bij een lidmaatschap van 25 jaar een gouden speld te overhandigen en bij 50 jaar een oorkonde. Het is gebruikelijk om de jubilarissen uit te nodigen om de gouden speld of oorkonde tijdens de algemene ledenvergadering te laten uitreiken door onze voorzitter.

De jubilarissen in 2025 (lid geworden in 1975 resp. 2000) zijn de volgende leden:

- De heer J.W. Karman (50 jaar)
- De heer A.F.M. van het Kaar (25 jaar)
- De heer J.M. van Bree (50 jaar)
- De heer L.A. Meursing (25 jaar)
- De heer E. Dammers (25 jaar)

De lijst van jubilarissen wordt met zorg samengesteld. De gegevens voor het samenstellen van deze lijst worden gehaald uit onze ledenadministratie. Ondanks onze zorgvuldigheid kan het voorkomen dat u ten onrechte niet op deze lijst voorkomt. Daarvoor bij voorbaat onze excuses. Indien u vindt ook in aanmerking te komen voor onze jubileumspeld voor 25 jaar lidmaatschap of oorkonde voor 50 jaar lidmaatschap geeft u dan onze ledenadministrateur daarvan een bericht (zie pagina 2 voor contactgegevens).

Jan M. Broeders, penningmeester NVvS

'Minute of Fame'-competitie

Een korte serie door een publieksjury beoordeeld op verschillende facetten zoals compositie, techniek, inhoud, enz.

- Korte serie van ongeveer 1 minuut (met een bepaalde lijn erin), al of niet met video, audio of commentaar.
- Anoniem, uit de serie mag niet blijken wie de maker is (bv. aftiteling of commentaarstem moeten aangepast zijn).
- Inleveren vóór 1 mei 2026.

Het verslag van de Minute-of-Fame-competitie 2025 staat op pagina 14 van 3D-Bulletin 233. De inzendingen voor 2026 worden getoond en gejureerd op de verenigingsdag op 30 mei 2026.

'Stereofoto'-competitie

Een deskundige jury oordeelt op de verenigingsdag in november over individuele stereofoto's.

- Aantal: maximaal 10, maar minder heeft de voorkeur.
- Categorieën: Er wordt onderscheid gemaakt tussen 'echte' stereofoto's (op basis van 2 opnames vanuit verschillende standpunten) en 'overige' stereobeelden (bijv. 2D-naar-3D-conversies, computer- en AI-gegenereerde beelden). Afhankelijk van het aantal inzendingen kunnen deze categorieën onderverdeeld worden in subcategorieën.
- De jury bestaat uit een aantal nader te benoemen deskundigen die op verschillende facetten zullen gaan beoordelen. Bijvoorbeeld compositie, techniek, enz. De foto's worden willekeurig genummerd en zonder vermelding van de maker aan de jury voorgelegd.
- Juryleden kunnen niet ook zelf deelnemen.
- Inleveren vóór 1 november 2026.

De foto's worden getoond op de verenigingsdag op 28 november. Dan wordt ook de uitslag van de jury bekend gemaakt. Gedurende de maand november zijn de foto's tevens via de HTML5 Stereo Viewer te bekijken en kunnen de leden zelf hun eigen favoriet aanwijzen. Het verslag van de Stereofotocompetitie 2025 staat op pagina 16 in dit 3D-Bulletin.

Voor beide competities geldt dat bij meerdere inzendingen van één persoon slechts de beste (per categorie indien van toepassing) in aanmerking komt voor een prijs.

Het auteursrecht van een inzending blijft bij de maker, maar foto's uit inzendingen kunnen worden geplaatst in het 3D-Bulletin en op de website van de vereniging tenzij de inzender daar expliciet bezwaar tegen heeft gemaakt.

Inzendingen kunnen het hele jaar door aan de programmasamensteller worden gestuurd. Neem voor details contact op met John Klooster, programma@stereofotografie.nl.

Opmerking bij projectieformaat 3840x1080: Linker- en rechterbeeld in full-HD formaat van 1920x1080 pixels. Bij afwijkend formaat van de opname het beeld aanvullen met zwarte balken (het linker- en rechterbeeld wel gecentreerd houden in het midden van het linker- en rechterdeelvlak van 1920x1080).

NB: de inzendingen moeten projecteerbaar zijn, dus linkerbeeld links!

Mededelingen Bibliotheek NVvS

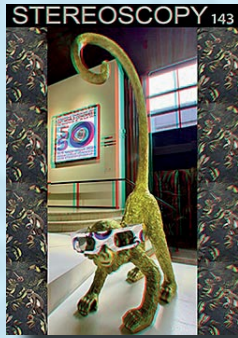
In deze rubriek worden aankondigingen gedaan van nieuwe aanwinsten voor de NVvS-bibliotheek. Ze zijn vanaf heden te leen bij de bibliotheek.

Stereoscopy

Onder de naam Stereoscopy verschijnt vier keer per jaar het bulletin van de International Stereoscopic Union (ISU). Evenals het 3D-Bulletin van de NVvS bevatten de nummers van Stereoscopy veel mooie stereofoto's en nodigen zeker uit tot lezen en kijken.

In Stereoscopy nummer 143 (2025-3)

is er veel aandacht voor het afgelopen ISU-congres en daarbij alle lof voor de organisatie als geheel, de 3D-shows, de excursies etc. Voor onze zusterorganisatie in Zwitserland die in 2027 het daar te houden ISU-congres zal organiseren, ligt de lat dus best wel hoog. Er is inmiddels een nieuwe ISU-board, waarvan de leden zich voorstellen. In de rubriek Stereoscopy History komen drie ISU-leden aan het woord die al 50 jaar ISU-lid zijn. Een van hen is Wim van Slooten die tot nu toe alle ISU-congressen heeft bijgewoond en hij roept alle lezers op het komende ISU-congres te bezoeken. In de rubriek Member Highlight vertelt Steven Pinker (VS) hoe door autostereogrammen er een nieuwe wereld voor hem openging. De negen stereofoto's zijn een illustratie van Stevens passie voor stereofotografie. Pierre Meindre (Frankrijk) kijkt met een zeer positief gevoel terug op het 25ste ISU-congres en doet hierover uitvoerig verslag met zes stereofoto's, waarbij hij ook stilstaat bij het 50-jarig bestaan van de ISU. Congresdeelnemers Margaret Walters en David Kuntz, beiden uit de VS, Vanessa Grein (Duitsland) en Ingrid-Karin Gilje (Noorwegen) schrijven over hun ervaringen, voorzien van

in totaal zestien stereofoto's. Gert-Jan Wolkers heeft vanaf het balkon van het stereotheater de projecties bijgewoond, wat leidde tot vier leuke foto's van de activiteiten in de zaal. George Themelis (VS) gaat in op de Modular Stereoscope en de XREAL Beam Pro holder die zijn ontwikkeld door Matěj Boháč. Het begon met een stereoscoop met een klassieke uitstraling, maar vervaardigd met een 3D-printer. Met de Modular Stereoscope stond Matěj op de Trade Fair van het ISU-congres en naast de XBP-houder is er ook één voor de Sony Xperia XZ & Z5 Premium. Voorzien van foto's deelt George zijn eigen ervaringen met de viewers. Op de achterkant van het blad staan ook nog vier stereofoto's die een sfeerbeeld geven van het congres.

Op de huidige locatie voor de verenigingsdagen van de NVvS is voorsnog geen mogelijkheid om de NVvS-bibliotheek te huisvesten. Leden kunnen de boeken die ze willen lenen, voorafgaand aan een verenigingsdag aan mij kenbaar maken (zie pag. 2 van dit 3D-Bulletin voor mijn contactgegevens). Tijdens een verenigingsdag kunnen ze dan in Zeist worden afgehaald en teruggebracht. Ook kunnen boeken op afspraak worden opgehaald en teruggebracht in Bunnik. Het wordt dus een soort onlinebibliotheek waarvan de catalogus op de NVvS-website staat.

Op de huidige locatie voor de verenigingsdagen van de NVvS is voorsnog geen mogelijkheid om de NVvS-bibliotheek te huisvesten. Leden kunnen de boeken die ze willen lenen, voorafgaand aan een verenigingsdag aan mij kenbaar maken (zie pag. 2 van dit 3D-Bulletin voor mijn contactgegevens). Tijdens een verenigingsdag kunnen ze dan in Zeist worden afgehaald en teruggebracht. Ook kunnen boeken op afspraak worden opgehaald en teruggebracht in Bunnik. Het wordt dus een soort onlinebibliotheek waarvan de catalogus op de NVvS-website staat.

SOPHIEKE NIJHUIS-BOUMA
Bibliothecaris

Hoe komt u op de locatie van de verenigingsdag?

De verenigingsdagen vinden plaats in de Shalomzaal van de NoorderLichtgemeente in Zeist. Adres: **NoorderLichtkerk, Bergweg 92b, 3707 AE Zeist**.

Als u per auto komt dan is er parkeergelegenheid op het terrein van de kerk, zowel voor als rechtsom achter de kerk.

Vanaf **station Utrecht CS, bus 73** richting Busstation Zeist, uitstappen op halte Zeist, **Schaerweydelaan**. Deze halte is vlak voor de kerk.

Vanaf **station Amersfoort CS, bus 34** richting Westraven P+R en stap uit op halte Zeist, **De Dreef/Panweg**. Deze halte is op 780 meter lopen van de kerk.

Vanaf **station Driebergen-Zeist, bus 575**, richting Soest en stap uit op halte Zeist, **Schaerweydelaan**. Deze halte is vlak voor de kerk. Of neem **bus 56** richting Amersfoort, stap op Busstation Zeist over op **bus 73** richting Maarsen en stap uit op halte Zeist, **Schaerweydelaan**. U kunt **bus 56** ook een halte later uitstappen (**Lindenlaan**) en dan nog 950 meter lopen.

Zie de website onder **Verenigingsdagen/Locatie Zeist** voor meer gedetailleerde aanwijzingen.

Ledenmutaties

Nieuwe leden:

Mikel Adriaansen, Breda

Peter Erkamp, Alkmaar

Verhuisd:

Erelid:

Gert-Jan Wolkers

Lid van Verdienste:

Ernest van Loon

JAN M. BROEDERS
LEDENADMINISTRATEUR
NVvS

Word lid van de NVvS-e-groep!

De e-groep heeft als doel informatie sneller naar de leden te krijgen en ook de onderlinge communicatie tussen de leden te bevorderen. Leden kunnen zelf berichten op de e-groep plaatsen die door de andere leden van de e-groep gezien worden. Word dus snel lid! Dat gaat als volgt:

1. Ga naar <https://groups.io>, maak een account aan als u dat nog niet heeft (Sign Up), en log in.
2. Klik op 'Find or Create a Group'.
3. Vul in het zoekveld rechtsboven 'stereofotografie' in.
4. Selecteer de groep 'Stereofotografie NL'.
5. Klik op 'Apply For Membership In This Group'.

*Alleen NVvS-leden kunnen lid worden van de e-groep. De moderator moet uw aanvraag bevestigen. Dat kan even duren (max. een paar dagen). Komt de bevestiging niet of heeft u vragen stuur dan een bericht aan de **Group Owner** op de **Stereofotografie NL Groups.io** pagina.*

Verenigingsdagen

Programma verenigingsdag 226 & 227

Zaterdag 24 januari 2026 (ALV)

- 11.00 uur: **Algemene Ledenvergadering.**
- 12.00 uur: Lunchpauze.
- 13.30 uur: **PROJECTIEBLOK 1.**
- 14.15 uur: Theepauze.
- 14.45 uur: **PROJECTIEBLOK 2.**
- 15.30 uur: Sluiting door de voorzitter.

JOHN KLOOSTER
PROGRAMMASAMENSTELLER

Zaterdag 21 maart 2026

- 11.00 uur: Opening door de voorzitter.
- 11.15 uur: **PROJECTIEBLOK 1.**
- 12.00 uur: Lunchpauze.
- 13.30 uur: **PROJECTIEBLOK 2.**
- 14.15 uur: Theepauze.
- 14.45 uur: **PROJECTIEBLOK 3.**
- 15.30 uur: Sluiting door de voorzitter.

Programmaoverzicht onder voorbehoud.

*De invulling van de projectieblokken wordt een aantal dagen van tevoren gepubliceerd op de website van de NVvS:
<http://www.stereofotografie.nl>*

Bijdragen voor de verenigingsdagen dienen tijdig te worden ingeleverd bij John Klooster. Neem voor de wijze van versturen van grote bestanden contact op met John (zie pagina 2 voor contactgegevens). In de bestandsnaam graag de tijdsduur opnemen, bijv.: naam_3m06s.ext

NVvS - verenigingsdata 2026

Zaterdag 24 januari 2026 (ALV), Zaterdag 21 maart 2026, Zaterdag 30 mei 2026, Zaterdag 26 september 2026 (Open Dag) en Zaterdag 28 november 2026.
Raadpleeg de NVvS-website voor actuele informatie.

Driedimensionaal

Geachte lezer,

Dank voor uw interesse in dit 3D-Bulletin. Het 3D-Bulletin is het blad van, voor en door de leden van de Nederlandse Vereniging voor Stereofotografie.

In de secties Verenigingsnieuws en Verenigingsdagen worden de leden op de hoogte gehouden van nieuws en activiteiten van de vereniging. Hieronder vallen onder andere verslagen van de Algemene Ledenvergadering en de landelijke verenigingsdagen, aanwinsten van de bibliotheek en de data van de landelijke verenigingsdagen.

In de sectie Driedimensionaal staan artikelen met betrekking tot stereofotografie in zeer brede zin. Dit zijn educatieve artikelen over stereofotografie en waarneming van diepte, met theoretische achtergronden en praktische toepassingen. Maar ook de ervaringen van de leden met het uitoefenen van hun hobby. Verder bevat deze sectie beoordelingen van de nieuwste apparatuur en software voor het maken en weergeven van stereofoto's en -video's. De inhoudsopgave op pagina 3 zal u een indruk geven van de variëteit.

Daarnaast bevat het blad in alle secties natuurlijk ook vele door de leden gemaakte stereofoto's.

3D-Bulletin

Een significant deel van de contributie van de leden gaat naar het maken van dit 3D-Bulletin dat in kwalitatief hoogwaardige papieren vorm onder de leden verspreid wordt. Daarom kunnen we dit 3D-Bulletin niet zomaar gratis in digitale vorm ter beschikking stellen. Wij hopen op uw begrip hiervoor.

Volledige versies van het bulletin zullen met een jaar vertraging op de website van de vereniging geplaatst worden. Van recente nummers van het 3D-Bulletin wordt een versie geplaatst waarin de sectie Driedimensionaal vervangen is door de tekst die u nu leest.

Vindt u het jammer dat u de sectie Driedimensionaal van deze uitgave van het 3D-Bulletin niet kan lezen? Overweeg dan lid te worden van onze vereniging (zie onze website voor details). U krijgt het 3D-Bulletin dan driemaal per jaar thuisbezorgd. Verder geeft het lidmaatschap toegang tot onze verenigingsdagen waar de leden onderling hun ervaringen uitwisselen en genieten van hoogwaardige 3D-projectie van stereo-opnames van de leden. Wilt u eerst eens vrijblijvend kennismaken, bezoek dan onze Open Dag in september of meldt u aan bij de voorzitter of de penningmeester met het verzoek om een reguliere verenigingsdag als introduc e bij te mogen wonen.

Heeft u interesse in de stereofotografie (het zelf maken van stereofoto's en/of genieten van het kijken naar stereofoto's) dan hopen wij u als lid van onze vereniging te mogen verwelkomen.

Namens de Nederlandse Vereniging voor Stereofotografie,

Dennis Boersma
Voorzitter

ps.: Bent u reeds lid van de vereniging en wenst u het 3D-Bulletin in digitale vorm te ontvangen om het op uw pc of tablet te lezen stuur dan een verzoek hiertoe per e-mail aan: voorzitter@stereofotografie.nl

COPYRIGHT © NEDERLANDSE VERENIGING VOOR STEREOFOTOGRAFIE, REG.NR. V 40407102
K.V.K. TE 'S-GRAVENHAGE, ISSN 1382-0974

